

Handläggare
Lena Olsson
Telefon: 08-50829472**Till**
Kommunstyrelsen

Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad godkänns enligt bilagan 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta Handlingsplan för en åldersvänlig stad enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Handlingsplan för en åldersvänlig stad syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket *Age-friendly cities and communities* har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar. Dessa är:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. Ett aktivt förhållningssätt som motverkar ålderism, är ett viktigt perspektiv och utgångspunkt i arbetet med en åldersvänlig stad. WHO menar att ålderism är ett hinder som påverkar hälsosamt åldrande.

Mot bakgrund av ovan samt till följd av den utmaning som välfärdsuppdraget står inför med tanke på den demografiska utvecklingen gör stadsledningskontoret sammantaget bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Bakgrund

Stockholms stad har åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Som en del av arbetet ska Stockholms stad ta fram en handlingsplan. Den förra handlingsplanen har löpt ut och föreslås ersättas av Handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Ärendets beredning

Ärendet ha beretts av stadsledningskontorets välfärdsavdelning.

Ärendet

Handlingsplan för en åldersvänlig stad syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta måste äldre invånare erbjudas möjligheter att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg.

Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket *Age-friendly cities and communities* har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Åtagandet omfattar att:

- lyssna på den åldrande befolkningens behov,
- samarbeta med äldre människor och över sektorsgränserna för att skapa åldersvänliga fysiska och sociala miljöer,
- bedöma och bevaka stadens åldersvänlighet,
- dela med sig av erfarenheter, prestationer och lärdomar till andra städer och samhällen.

Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar. Dessa är:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö

- Kommunikation och information

Till varje utvecklingsområde hör ett antal mål. Målen beskriver den långsiktiga förändring som eftersträvas inom respektive fokusområde. Målen avser att skapa en tydlig, gemensam riktning och samtidigt en flexibilitet för nämnder och bolag att utifrån sina verksamhetsområden ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. *Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna* (MR-programmet) ger vägledning i arbetet. Uppföljningen av handlingsplanen sker i ordinarie processer för uppföljning.

Under 2024 fick Äldrecentrum i uppdrag att genomföra en utvärdering av implementeringen av handlingsplanen. Under framtagandet av handlingsplanen har synpunkter även inhämtats från representanter för stadsdelsnämndernas pensionärsråd, kommunstyrelsens pensionärsråd, samtal med andra kommuner samt från styrgruppen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Arbetet med äldre personers rättigheter har betydelse för många av verksamhetsområdesmålen i budget och är nära kopplat till verksamhetsområdesmål 3.7 *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt* och till MR-programmets mål om att *Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism*.

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. *Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna* (MR-programmet) ger vägledning i arbetet. De mänskliga rättigheterna är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Samtidigt är det viktigt att synliggöra och arbeta utifrån kunskapen om att individer och grupper har olika levnadsvillkor och möjligheter. Handlingsplan för en åldersvänlig stad fokuserar på att bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att alla människor i Stockholms stad har goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället.

Ett aktivt förhållningssätt som motverkar ålderism, är ett viktigt perspektiv och utgångspunkt i arbetet med en åldersvänlig stad.

WHO menar att ålderism är ett hinder som påverkar hälsosamt åldrande. Med ålderism avses fördomar eller stereotypa föreställningar för en människas ålder. Stereotypa föreställningar av äldre kan komma till uttryck i överdrivet negativa bilder med betoning på den skröpliga ålderdomen, eller överdrivet positiva, det synnerligen aktiva åldrandet.

WHO betonar att ålderism motverkas om det finns ett erkännande för och ett arbete som möter den stora variationen av levnadsvillkor och erfarenheter som äldre har. Ett sådant arbete behöver också aktivt identifiera missförhållanden eller hinder som i synnerhet påverkar äldres levnadsförhållanden. Arbetet behöver ta sin utgångspunkt i att olikheter är det gemensamma för äldre och att spännvidden inom gruppen äldre är betydande.

Mot bakgrund av ovan samt till följd av den utmaning som välfärdsuppdraget står inför med tanke på den demografiska utvecklingen gör stadsledningskontoret sammantaget bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Karin Gustafsson
Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdirektör	2025-06-27
Karin Gustafsson, Biträdande stadsdirektör	2025-06-27